

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Jobbágy Károly ügyvéd (3400 Mezőkövesd, Bajcsy-Zs. u. 2.) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a Dr. Kardos Norbert ügyvéd (4400 Nyíregyháza, Bocskai u. 10.) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2008. április 16-án meghozott 6.G.40.307/2006/30. számú ítélete ellen, az alperes részéről 31. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban - az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

v é g z é s t :

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett [15 650 000 (Tizenötmillió-hatszázötvenezer) Ft marasztalási összeg és annak 2006. november 11-től a kifizetés napjáig járó kamatai megfizetésére, valamint 16 000 000 (Tizenhatmillió) Ft-nak 2006. november 11-től 2007. január 22-ig járó kamata megfizetésére vonatkozó] részét nem érinti.

A fellebbezett [4 350 000 (Négymillió-háromszázötvenezer) Ft marasztalási összeg és kamatai megfizetésére vonatkozó] rendelkezését pedig az elsőfokú részperköltség fizetésére vonatkozó rendelkezésre is kiterjedően hatályon kívül helyezi és ebben a körben az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban a felperesnek 130 000 (Egyszázharmincezer) Ft, az alperesnek pedig 391 000 (Háromszázkilencvenegyezer) Ft perköltsége merült fel.

Ez ellen a végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott, 30. sorszámu ítéletében az alperest arra kötelezte, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 20 000 000 Ft-ot és annak 2006. november 11-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű kamatát, valamint 16 000 000 Ft-nak a 2006. november 11-től 2007. január 22-ig járó, ugyancsak törvényes mértékű kamatát.

Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 1 200 000 Ft részperköltséget, ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét és az alperes beszámítási kifogását elutasította.

A megállapított tényállás szerint a peres felek 2005. október 7-én vállalkozási szerződést kötöttek, amelyben a felperes az ... tanyán megvalósuló vízminőség-javító beruházáshoz kapcsolódó, a szerződésben tételesen megjelölt építési munkák elvégzésére vállalkozott 61 000 000 Ft + Áfa vállalkozói díj ellenében, 2006. március 30. teljesítési határidővel.

A szerződés tartalmazta, hogy a felperes (vállalkozó) késedelmes teljesítése esetén az alperes (megrendelő) napi 0.5% késedelmi kötbér felszámítására jogosult.

Megállapodtak a felek abban is, hogy a megrendelő a vállalkozó leellenőrzött és elfogadott számláját a kézhezvételtől számított 30 napon belül abban az esetben egyenlíti ki, amennyiben a számla műszaki tartalma után járó díjat a beruházó (... Város Önkormányzata) számára átutalta és az a bankszámláján megjelent.

2006. július 12-én a felperes bruttó 36 000 000 Ft összegű végszámlát állított ki az alperes felé, 2006. augusztus 12-i teljesítési határidővel. Az alperes a részére megküldött végszámlából 2007. január 29-én csupán 16 000 000 Ft-ot egyenlített ki annak ellenére, hogy a beruházó (... Város Önkormányzata) a saját, 2006. augusztus 31-én kiállított 60 072 029 Ft összegű számláját 2006. október 10-én kiegyenlítette.

Az elsőfokú bíróság tényállásként állapította meg azt is, hogy a kivitelezés a kedvezőtlen időjárási körülmények miatt 31 napot szünetelt. A 2006. május 18. és 2006. június 9. közötti, valamint a 2006. június 15. és 2006. július 21. közötti időszakokban pedig a munkavégzés 29 napon át egyéb okból szünetelt.

A felperes a keresetében egyrészt 20 000 000 Ft és járulékai, másrészt az alperes részéről késedelmesen kiegyenlített 16 000 000 Ft-nak a 2006. szeptember 26-tól 2007. január 31-ig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a pontosított ellenkérelmében a felperes keresetének részben történő elutasítását kérte. A kereset jogalapját és tőkeösszegét, továbbá 16 000 000 Ft vonatkozásában a felperes késedelmi kamatigényét 2006. november 11. napjától kezdődően elismerte.

Az elismert követeléssel szemben azonban 4 350 000 Ft erejéig beszámítási kifogást terjesztett elő, arra hivatkozással, hogy a felperes a vállalkozási szerződést késedelmesen teljesítette. Állította, hogy a késedelemből 29 nap a felperesnek felróható okból következett be, ezért erre az időszakra a felperes a végszámla nettó összege után számítva napi 150 000 Ft késedelmi kötbért köteles számára megfizetni.

A felperes a beszámítási kifogás az elutasítását kérte. A késedelem tényét elismerte, vitatta azonban, hogy az neki felróható okból következett be.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a kamatfizetés kezdő időpontja kivételével alaposnak, az alperes beszámítási kifogását pedig alaptalannak találta.

Döntését azzal indokolta, hogy a tanúvallomások, a csatolt építési napló, valamint a beszerzett szakértői vélemény alapján megalapozottan csak azt lehetett megállapítani, hogy a felperes a 2006. május 18. és június 9., valamint a 2006. június 15. és július 21. közötti időszakokban valóban nem végzett munkát. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azonban nem lehetett bizonyítottnak elfogadni az alperesnek azt az állítását, hogy ez a késedelem a felperesnek felróható okból következett be. Annak következtében pedig, hogy ebben a körben a bizonyítás az alperest terhelte, a bizonyítatlanság jogkövetkezményét is neki kellett viselnie.

A felperesnek a 16 000 000 Ft-tal összefüggő késedelmi kamatigényét pedig az elsőfokú bíróság csupán 2006. november 11. napjától kezdődően találta megalapozottnak, a felek között létrejött vállalkozási szerződés 13. pontjában foglaltakra tekintettel.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen a sérelmezett ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan pedig az ítélet megváltoztatását és a marasztalás összegének 4 350 000 Ft-tal történő leszállítását kérte, a következő indokkal:

Az elsőfokú eljárás során az alperes vitatta a felperes által csatolt építési napló hitelességét, arra hivatkozással, hogy a napló 1. oldalán található „T.I.” aláírás nem az alperes építésvezetőjétől származik.

Ennek az állításának a bizonyítására írásszakértő kirendelését indítványozta, amely bizonyítási indítványának a teljesítését az elsőfokú bíróság anélkül mellőzte, hogy annak indokát az ítéletében kifejtette volna. Amiatt pedig, hogy az elsőfokú bíróság a döntését lényegében arra a szakértői véleményre alapította, amelynek megállapításai a vitatott tartalmú építési napló bejegyzésein alapultak, az elsőfokú bíróság ítéletének a beszámítási kifogása elutasítására vonatkozó rendelkezése - álláspontja szerint - megalapozatlan.

Az alperes a másodlagos fellebbezési kérelme indokaként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az építési napló adatai alapján is tévesen állapította meg, hogy a 29 nap késedelem nem a felperesnek felróható okból következett be. Az építési naplóban található bejegyzésekből ugyanis megállapítható volt az is, hogy a 2006. május 18. és június 9., valamint a 2006. június 15. és július 21. közötti időszakban sem az alperes, sem más alvállalkozók nem végeztek az építési területen olyan jellegű munkákat, amelyek akadályozták volna a felperest a munkavégzésben. Ezért a felperes erre a körülményre, mint a munkavégzése szüneteltetésének indokára alaptalanul hivatkozott.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékokat okszerűen, helyesen értékelte és az alperes beszámítási kifogását a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával utasította el.

A másodfokú eljárás során tartott tárgyaláson az alperes jogi képviselője a fellebbezés tartalmával összefüggésben akként nyilatkozott, hogy az alperes elsődleges fellebbezési kérelme is csupán a 4 350 000 Ft összegű beszámítási kifogása elutasítására vonatkozó rendelkezés hatályon kívül helyezésére irányult, tehát a fellebbezése a marasztalása azt meghaladó részét nem érintette.

Az alperes így pontosított fellebbezése tehát nem támadta az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest 15 650 000 Ft és kamatai, továbbá 16 000 000 Ft-nak az elsőfokú bíróság ítéletében meghatározott időtartamra járó késedelmi kamata megfizetésére kötelező rendelkezéseit. Ezért az elsőfokú bíróság ítéletének ezek a részei a Pp. 228.§ (3) bekezdése alapján (rész)jogerőre emelkedtek, a másodfokú bíróság pedig az elsőfokú bíróság ítéletét - a Pp. 253.§ (3) bekezdésében foglaltak szerint - csak a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta (bírálhatta) felül.

Az alperes fellebbezése alapos annyiban, hogy az elsőfokú bíróság a beszámítási kifogása tárgyában a tényállást hiánytalanul nem tárta fel, a bizonyítási eljárásra vonatkozó szabályokat nem megfelelően alkalmazta, ezért e tárgyban a döntése nem volt megalapozott.

Az alperes a módosított beszámítási kifogásában a felperessel szemben késedelmi kötbérigényt érvényesített.

A Ptk. 246.§ (1) bekezdése szerint a kötelezett meghatározott pénzösszeg fizetésére kötelezheti magát arra az esetre, ha olyan okból, amelyért felelős nem, vagy nem szerződésszerűen teljesít (kötbér).

A kötbérfizetési kötelezettség megállapításához tehát nem elegendő annak megállapítása, hogy a kötelezett nem, vagy nem szerződésszerűen teljesített, hanem ahhoz szükséges annak megállapíthatósága is, hogy a teljesítés elmaradásáért, vagy a nem szerződésszerű teljesítésért a kötelezettet felelősség terheli. A kötelezett felelősségének megállapítására pedig a Ptk. általános felelősségi szabályai (318.§, 339.§) irányadók. Ennek megfelelően a kötbér jogosultját terheli annak bizonyítási kötelezettsége, hogy a kötelezett a szerződést nem teljesítette, vagy a teljesítése nem volt szerződésszerű. A kötelezett pedig kimentheti magát a felelősség alól, tehát bizonyíthatja, hogy a szerződés teljesítése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt. (GK. 18. sz. Kollégiumi Állásfoglalás)

A jelen esetben az, hogy a felperes késedelmesen teljesített, tehát a szerződésszegés ténye a felek között nem volt vitás. Erre a körülményre tekintettel azonban a további bizonyítási kötelezettség már nem az alperest, hanem a felperest terhelte, akinek a kötbérfizetési kötelezettség alól való mentesüléséhez azt kellett (volna) bizonyítania, hogy a szerződésszerű teljesítése (a késedelem elhárítása) érdekében úgy jár el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt. Mivel az alperest a szerződésszegés (késedelem) tényét illetően terhelte csak a bizonyítás kötelezettsége, amelyet teljesített, a további bizonyítási kötelezettséget illetően az elsőfokú bíróság a jelen ügyben tévesen alkalmazta a Pp.-nek a bizonyítási kötelezettségre vonatkozó rendelkezéseit, amikor a további bizonyításra is az alperest hívta fel a beszámítási kifogásával összefüggésben, és vele szemben vonta le a bizonyítatlanság jogkövetkezményét is az ítéletében. Az alperesnek ugyanis nem volt kötelezettsége a felperes felróhatóságának bizonyítása. Ezért a felperes nem lehetett volna „kimentettnek tekintendő” a bizonyítékok hiányossága miatt.

A felperes azonban a másodfokú eljárás során tartott tárgyaláson - a jogszabályoknak megfelelő tájékoztatás után - úgy nyilatkozott, hogy bizonyítani tudja és kívánja a kötbérfelelősség alól való mentesülését megalapozó körülmények fennállását, amelytől a felperes nem zárható el és a bizonyítási indítványa elkésettnek sem tekinthető, a korábbi tájékoztatásának hiánya miatt. Az e kérdéssel összefüggő bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül pedig az alperes beszámítási kifogása tárgyában megalapozott döntés nem hozható. A lefolytatandó további bizonyítási eljárás azonban a másodfokú bíróság feladatkörét meghaladja. Ezért a Debreceni Ítéltábla - az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét a Pp. 253.§ (3) bekezdése alapján nem érintve - az ítélet fellebbezett részét a Pp.

252.§ (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és ebben a körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak fel kell hívnia a felperest, hogy a bizonyítási teherre vonatkozóan a másodfokú eljárásban kapott tájékoztatásnak megfelelően, pontosan terjessze elő azokat a bizonyítási indítványait, amelyekkel a késedelmes teljesítés miatti felelősség alól való mentesülését kívánja elérni, illetőleg alátámasztani.

Amennyiben a felperes által indítványozott bizonyítási eljárás alkalmas a felelősség alól való kimentés igazolására, az elsőfokú bíróságnak le kell folytatnia a felajánlott eljárást és az újabb bizonyítékok ismeretében kell állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a beszámítási kifogással érintett 29 napos késedelem bekövetkezése a felperesnek felróható-e, vagy sem. Ezt követően lesz az elsőfokú bíróság abban a helyzetben, hogy az alperes beszámítási kifogása útján érvényesített késedelmi kötbérigényéről megalapozottan határozhasson.

A beszámítási kifogással összefüggésben lefolytatandó újabb eljárás a felek pernyertességének és pervesztességének arányát jelentős mértékben módosíthatja. Erre tekintettel a Debreceni Ítéltábla hatályon kívül helyezte a Pp. 252.§ (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének az alperes által fizetendő részperköltségre vonatkozó rendelkezését is.

A peres feleknek a másodfokú eljárásban felmerült perköltségeit pedig a Pp. 252.§ (4) bekezdése alapján csupán megállapította azzal, hogy azok viselése tárgyában is az elsőfokú bíróságnak kell majd határoznia, a pernyertesség és a pervesztesség végleges arányának ismeretében.

(A jogi képviselők ügyvédi munkadíjból származó másodfokú perköltségei összegét a Debreceni Ítéltábla „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, módosított 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése, valamint a 4/A.§-a alapján határozta meg, amelyhez a fellebbezéssel élő alperes vonatkozásában hozzászámította a lerótt 261 000 Ft fellebbezési eljárási illetéket is.)

Debrecen, 2009. január 21.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos sk. előadó bíró, Dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-